

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 36.211/3

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, derde kamer, op 3 december 2003 door de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van "provinciedecreet", heeft op 18 december 2003 het volgende advies gegeven:

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

Haar onderzoek heeft daarnaast ook geleid tot een aantal andere opmerkingen. Daaruit kan echter niet worden afgeleid dat de afdeling wetgeving binnen de haar toegemeten termijn een volledig en exhaustief onderzoek van het ontwerp heeft kunnen verrichten.

*
* *

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet beoogt de invoering van een organieke regeling inzake de provincies van het Vlaamse Gewest. Het bevat titels gewijd aan het provinciebestuur (titel II), het personeel (titel III), de planning en het financieel beheer (titel IV), de provinciale externe verzelfstandiging (titel V), de participatie van de burger (titel VI), diverse bepalingen (titel VII), het bestuurlijk toezicht (titel VIII) en slotbepalingen (titel IX).

BEVOEGDHEID VAN HET VLAAMSE GEWEST

3. Op grond van artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen zijn de gewesten in beginsel bevoegd inzake "de samenstelling, organisatie, bevoegdheid en werking van de provinciale ... instellingen".

Op deze bevoegdheid zijn er een aantal uitzonderingen, waardoor bepaalde aspecten betreffende de provinciale instellingen aan de federale overheid zijn voorbehouden. Bij de hiernavolgende artikelsgewijze bespreking van het ontwerp zal, waar nodig, op een aantal bevoegdheidsproblemen ingegaan worden.

.../...

ALGEMENE OPMERKING VAN WETGEVINGSTECHNISCHE AARD

4. Herhaaldelijk worden in bepalingen van het ontwerp regels verwerkt die afkomstig zijn van regelgeving van hogere rang, i.h.b. bepalingen van de Grondwet of van bijzondere wetten, of van federale wetten.

Alhoewel in beginsel vermeden moet worden dat in het ontwerp regels van hogere rang of regels behorend tot de bevoegdheid van een andere overheid overgenomen worden, kan zulks soms ter wille van de leesbaarheid van de tekst verantwoord zijn. Vereist is dan wel dat duidelijk aangegeven wordt dat de betrokken bepaling van het ontwerp in feite niet meer inhoudt dan de bevestiging van een regel van hogere rang of van een regel vastgesteld door een andere overheid ("overeenkomstig artikel ... van ..."), om te vermijden dat later uit het oog verloren zou worden dat de decreetgever niet bevoegd is om de draagwijdte van die regel te wijzigen.

Bovendien moet doorheen het ontwerp consequent een bepaalde werkwijze gevolgd worden. Te dezen blijkt dat sommige bepalingen van het ontwerp, die in feite een regeling van hogere rang of van een andere overheid overnemen, niet naar die regeling verwijzen ⁽¹⁾, terwijl voor andere bepalingen van het ontwerp de stellers ervan geoordeeld hebben dat het niet nodig was om de relevante regelgeving van hogere rang of van een andere overheid in herinnering te brengen ⁽²⁾. Een en ander heeft tot gevolg dat het risico van a contrario-redeneringen niet uitgesloten is.

Het verdient aanbeveling om het ontwerp vanuit dit oogpunt aan een herziening te onderwerpen. Zonder de volledigheid na te streven, zullen bij de artikelsgewijze bespreking een aantal gevallen uitdrukkelijk vermeld worden, die ook vanuit het oogpunt van de bevoegdheid van de decreetgever vragen doen rijzen.

⁽¹⁾ Zie, bijv. artikel 60, eerste lid, en artikel 67, § 1, eerste lid, van het ontwerp, die artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 1°, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen in herinnering brengen.

⁽²⁾ Zie bijv. artikel 63 van het ontwerp, dat geen melding maakt van de regeling die, i.v.m. de afzetting van de gouverneur, is vervat in artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 1°, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 36

5. Artikel 36, eerste lid, bepaalt dat als bij een eerste stemming over een benoeming of een voordracht, de vereiste meerderheid niet wordt verkregen, er een tweede stemming plaatsheeft "over de kandidaten die de meeste stemmen hebben behaald". Artikel 36, tweede lid, bepaalt dat bij staking van stemmen de jongste kandidaat de voorkeur heeft.

In zijn advies 34.480/3 van 7 juli 2003 over een voorontwerp van gemeentedecreet heeft de Raad van State m.b.t. een soortgelijke bepaling opgemerkt dat de voorkeur voor de jongste kandidaat dient te worden verantwoord in het licht van het discriminatieverbod. Waar deze voorkeur bij politieke mandaten als een beleidskeuze kan worden verantwoord, is de voorkeur, in algemene termen, minder vanzelfsprekend wanneer het gaat om de benoeming tot een ambt. In dat geval vereist het gelijkheidsbeginsel immers dat de benoeming gebeurt op grond van een vergelijking van alle verdiensten van de kandidaten ⁽³⁾.

Thans wordt de voorkeur voor de jongste kandidaat verantwoord door "de bekommernis om voldoende doorstroming van jongeren te bewerkstelligen in de mandaten en de ambten die binnen de provincie begeven worden" (memorie van toelichting). Die verantwoording volstaat echter nog steeds niet ten aanzien van ambten waarvoor de vergelijking van de verdiensten van de kandidaten als vereiste geldt.

Artikel 47

6. De verwijzing in het eerste lid, eerste volzin, naar de artikelen "53 en 54" moet gelezen worden als een verwijzing naar de artikelen "50 en 51".

⁽³⁾ R.v.St., afd. wetg., advies 34.480/3 van 7 juli 2003 over een voorontwerp van gemeentedecreet, opmerking 43.

Zoals hierna zal worden opgemerkt, moet artikel 50 echter uit het ontwerp weggelaten worden (opmerking 7). In artikel 47, eerste lid, moet dus slechts verwezen worden naar "artikel 51".

Artikel 50

7. Artikel 50 voorziet in de mogelijkheid voor de provincieraad om een constructieve motie van wantrouwen aan te nemen tegen alle verkozen leden van de bestendige deputatie gezamenlijk.

In advies 35.831/VR/2V van 15 en 18 september 2003 over een voorontwerp van decreet van het Waalse Gewest "organisant les provinces wallonnes" heeft de Raad van State, zitting houdend in verenigde kamers, m.b.t. een soortgelijke bepaling het volgende opgemerkt:

"3.1. Noch artikel 4 van de bijzondere wet van 13 juli 2001, dat artikel 6, § 1, VIII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen heeft gewijzigd, noch de parlementaire voorbereiding ervan, hebben aandacht besteed aan de jurisdictionele opdrachten van de bestendige deputatie. Dit belet natuurlijk niet dat de gewestwetgever, wanneer hij de samenstelling, de organisatie, de bevoegdheid en de werking van de provinciale instellingen regelt, rekening moet houden met het feit dat de bestendige deputatie ..., als administratief rechtscollege, jurisdictionele opdrachten blijft uitoefenen.

Terwijl het invoeren door het voorontwerp van decreet van de constructieve motie van wantrouwen, waarvan de aanneming door de provincieraad de leden van de bestendige deputatie ... zou verplichten om ontslag te nemen, in beginsel geoorloofd is, in zoverre de motie betrekking heeft op het politieke aspect van de functie, neemt zulks niet weg dat deze leden terzelfder tijd jurisdictionele taken vervullen en dat zij, wanneer zij in die hoedanigheid optreden, de fundamentele institutionele waarborgen dienen te genieten, welke voortvloeien uit de beginselen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de leden van elk rechtscollege ⁽⁴⁾.

Aangezien het voorts niet mogelijk is om een volledige scheiding in acht te nemen tussen die twee aspecten - het politieke en het jurisdictionele - van de functie, en evenmin om te vermijden dat een dergelijke motie geheel of gedeeltelijk, op een rechtstreekse of een verhulde wijze, gesteund zou zijn op redenen die te maken hebben met de jurisdictionele uitoefening van de functie, dient vastgesteld te worden dat de hoedanigheid van administratief rechtscollege van de

⁽⁴⁾ Die beginselen worden overigens uitdrukkelijk gehuldigd in artikel 6, § 1, van het Europees Verdrag over de rechten van de mens en in artikel 14, § 1, van het Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten.

bestendige deputatie ... zich ertegen verzet dat dit orgaan het voorwerp zou kunnen zijn van een motie van wantrouwen, het weze zelfs een constructieve motie, vanwege de provincieraad ⁽⁵⁾. Buiten het feit dat de goede werking van het administratief rechtscollege in het gedrang zou kunnen komen door de aanneming van een motie van wantrouwen ⁽⁶⁾, zou de mogelijkheid voor een politiek orgaan - de provincieraad - om een of meer rechters, of zelfs het geheel van de leden van een rechtscollege, tot ontslag te dwingen, om redenen die van zuivere opportuniteit kunnen zijn, (...) die instelling de onafhankelijkheid en onpartijdigheid ontnemen die vereist zijn opdat ze nog als rechtscollege beschouwd zou kunnen worden.

3.2. Daarbij komt nog dat de mogelijkheid van een motie van wantrouwen ten aanzien van de leden van een administratief rechtscollege beschouwd moet worden als een essentiële regel inzake de werking van dat rechtscollege, zijnde een aangelegenheid die ... in beginsel is blijven behoren tot de bevoegdheid van de federale wetgever, op grond van artikel 161 van de Grondwet.

3.3. Indien de steller van het voorontwerp er niet in slaagt om een mechanisme te ontwerpen dat duidelijk van aard is om aan de voorgaande opmerkingen tegemoet te komen, dienen uit het voorontwerp van decreet dan ook de bepalingen te worden weggelaten die betrekking hebben op de constructieve motie van wantrouwen ⁽⁷⁾ ⁽⁸⁾.

⁽⁵⁾ De invoering van een constructieve motie van wantrouwen op het niveau van de bestendige deputatie kwam reeds voor in een wetsvoorstel dat geleid heeft tot de wet van 25 juni 1997 tot wijziging van de provinciewet. In advies 25.156/2 van 15 juli 1996 heeft de afdeling wetgeving van de Raad van State zich reeds vragen gesteld "bij de verenigbaarheid van die regeling met de opdrachten van rechterlijke aard die de bestendige deputatie vervult" (Parl. St., Senaat, 1995-96, nr. 236/8, p. 14), en het voorstel is op dit punt verlaten, o.m. wegens de moeilijkheid die aldus was opgeworpen (Parl. St., Senaat, 1996-97, nr. 236/16, pp. 94-95).

⁽⁶⁾ De samenstelling van de zetel moet immers dezelfde blijven gedurende de hele procedure. De verwijdering van een of meer leden van de bestendige deputatie zou het rechtscollege dus verplichten om alle debatten die eventueel nog lopende zijn, te heropenen (Ch. LAMBOTTE, *La procédure devant la députation permanente exerçant ses compétences juridictionnelles*, Brussel, Nemesis, 1987, 43).

⁽⁷⁾ Weliswaar bepaalt artikel 3.2 van het Europees Handvest inzake lokale autonomie, ondertekend te Straatsburg op 15 oktober 1985 en nog niet bekrachtigd door België ..., dat de uitvoerende organen van de lokale autoriteiten verantwoording verschuldigd dienen te zijn aan de raden of de vergaderingen die samengesteld zijn uit verkozen leden. Er zou evenwel een akkoord bestaan tussen de Staat, de gemeenschappen en de gewesten om m.b.t. dit artikel een voorbehoud te maken (Parl. St., Cons. Rég., w., 1999-2000, nr. 147/1, p. 14).

⁽⁸⁾ R.v.St., afd. wetg., advies 35.831/VR/2V van 15 en 18 september 2003 over een voorontwerp van decreet van het Waalse Gewest "organisant les provinces wallonnes", te verschijnen als Parl. St., Cons. Rég. w., 2003-04, nr. 613/1 (vertaling).

Deze opmerking geldt, mutatis mutandis, ook voor artikel 50 van het thans voorliggende ontwerp.

Artikel 52

8. Volgens artikel 52, derde lid, zijn de vergaderingen van de bestendige deputatie niet openbaar, "behoudens wanneer zij een rechtsprekende taak uitoefent".

Uit die bepaling, en ook uit andere bepalingen van het ontwerp ⁽⁹⁾, blijkt dat de stellers ervan in beginsel - terecht - niet willen treden op het domein van de federale overheid i.v.m. de rechtsprekende taak van de bestendige deputatie.

Niettemin kan artikel 52, derde lid, beter afgestemd worden op hetgeen in artikel 104*bis* van de provinciewet is bepaald i.v.m. de terechtzittingen van de bestendige deputatie, en kan best naar dat artikel zelf verwezen worden. De volgende tekst kan gesuggereerd worden:

"Onverminderd de toepassing van artikel 104*bis*, eerste lid, 5°, van de Provinciewet, in de gevallen waarin de bestendige deputatie een rechtsprekende taak uitoefent, zijn haar vergaderingen niet openbaar."

Artikel 53

9. Volgens artikel 53, tweede lid, is de gouverneur niet stemgerechtigd, "tenzij de bestendige deputatie een rechtsprekende taak uitoefent".

⁽⁹⁾ In artikel 265 van het ontwerp wordt voorzien in de opheffing van artikel 104 van de provinciewet, "behalve voorzover het betrekking heeft op de rechtsprekende taak van de bestendige deputatie", en wordt in het geheel niet voorzien in de opheffing van artikel 104*bis* van de provinciewet. Voorts neemt artikel 53, tweede lid, van het ontwerp m.b.t. het stemrecht van de gouverneur het voorbehoud over van artikel 104, eerste lid, tweede volzin, van de provinciewet, en bevat artikel 55, § 3, van het ontwerp een vrijwaringsclausule inzake de toepassing van de werkingsregelen m.b.t. de rechtsprekende functie.

Die bepaling vormt een letterlijke overname van artikel 104, eerste lid, tweede volzin, van de provinciewet. In zoverre melding gemaakt wordt van de hypothese van de rechtsprekende taak van de bestendige deputatie, kan best uitdrukkelijk verwezen worden naar de voornoemde wetsbepaling (zie opmerking 8). De volgende tekst kan gesuggereerd worden:

"Onverminderd de toepassing van hetgeen in artikel 104, eerste lid, van de Provinciewet is bepaald in verband met de gevallen waarin de bestendige deputatie een rechtsprekende taak uitoefent, is de gouverneur niet stemgerechtigd."

Artikel 58

10. In dit artikel worden een aantal bevoegdheden van de bestendige deputatie opgesomd.

Artikel 58 van het voorontwerp van gemeentedecreet, waarover de Raad van State advies 34.480/3 heeft gegeven, bevatte een soortgelijke bepaling, i.v.m. de bevoegdheden van het college van burgemeester en schepenen. Paragraaf 4 van dat artikel bepaalde dat artikel 58 geen afbreuk deed aan de bevoegdheden welke overeenkomstig hoofdstuk IV, afdeling II, aan de burgemeester werden toegekend.

Gewezen op dat artikel, heeft de gemachtigde van de regering bevestigd dat best ook in artikel 58 van het thans voorliggende ontwerp een bepaling opgenomen wordt die - naar het voorbeeld van artikel 58, § 4, van het voorontwerp van Vlaams gemeentedecreet - een voorbehoud maakt voor wat betreft de weerslag van de ontworpen bepaling op de bevoegdheden van de provinciegouverneur.

Artikel 67

11. Volgens paragraaf 2 kan de gouverneur de uitoefening van de hem toegekende bevoegdheden of opdrachten opdragen aan een of meer arrondissements-commissarissen.

Deze paragraaf neemt in essentie de bepaling over die thans vervat is in artikel 139*bis* van de provinciewet. In zoverre de bevoegdheden en de opdrachten van de gouverneur betrekking hebben op de politie, zijn de gewesten echter niet bevoegd om ter zake regeland op te treden (artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 1°, vierde streepje, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980). Willen de stellers van het ontwerp in artikel 67, § 2, de federaal toegestane delegatiemogelijkheid in herinnering brengen, dan dient in dat artikel een uitdrukkelijke verwijzing te worden ingevoegd naar artikel 139*bis* van de provinciewet.

De Raad van State doet het volgende tekstvoorstel:

"§ 2. Onverminderd de toepassing van artikel 139*bis* van de Provinciewet op de bevoegdheden en de opdrachten van de gouverneur die betrekking hebben op de politie, kan de gouverneur de uitoefening van andere bevoegdheden of opdrachten die hem zijn toegekend, eveneens opdragen aan een of meer arrondissements-commissarissen."

Artikel 103

12. De verwijzing naar "hoofdstuk V van titel III" berust kennelijk op een vergissing. Bedoeld is allicht "hoofdstuk VII van titel II", i.v.m. de provinciale diensten.

Artikel 104

13. In paragraaf 1, tweede lid, vervange men de woorden "van de gemeente" door "van de provincie".

Artikelen 142 tot 148

14. Afdeling VIII (artikelen 142 tot 148) voorziet in de oprichting van een Commissie voor tuchtsancties van de lokale besturen.

.../...

In de oprichting van die commissie wordt reeds voorzien in het voorontwerp van gemeentedecreet (artikelen 151 tot 157). De bepalingen van dat ontwerp en die van het thans voorliggende ontwerp zouden op elkaar afgestemd moeten worden. Als de commissie bij een bepaald decreet wordt opgericht, moet ze niet een tweede maal bij een ander decreet opgericht worden.

Artikel 149

15. In fine van de aan de Raad van State voorgelegde tekst van de tweede volzin blijken een aantal woorden te zijn weggevallen. De gemachtigde van de regering heeft verklaard dat die volzin gelezen moet worden als volgt: "Die termijnen lopen vanaf de datum waarop de tuchtstraf werd uitgesproken door de tuchtoverheid of, indien beroep werd ingesteld overeenkomstig artikel 144, vanaf de datum van de uitspraak van de Commissie."

Titels IV en V (artikelen 150 tot 207)

16. In de memorie van toelichting wordt uiteengezet dat, naar het oordeel van de stellers van het ontwerp, de gewesten zonder meer bevoegd zijn om de niet-jurisdictionele controlebevoegdheid van het Rekenhof af te schaffen (algemene toelichting, nr. 1.2, (d), punt (iii)).

16.1. Die zienswijze is niet die van de Raad van State, zitting houdend in verenigde kamers. In zijn reeds genoemde advies 35.831/VR/2V van 15 en 18 september 2003 heeft de Raad van State immers het volgende overwogen:

"De opdrachten van het Rekenhof worden omschreven in artikel 180 van de Grondwet ⁽¹⁰⁾.

Dit grondwetsartikel bepaalt eveneens dat deze controle-instelling door de wet wordt georganiseerd.

⁽¹⁰⁾ Deze bepaling is voor herziening vatbaar verklaard, "om een lid toe te voegen krachtens hetwelk de wet bijkomende bevoegdheden aan het Rekenhof kan toekennen" (Belgisch Staatsblad, 10 april 2003, p. 18320).

(Volgens) het Arbitragehof heeft de grondwetgever, als grondwetsbepalingen aangenomen vóór de grondwetswijziging van 24 december 1970 waarmee gemeenschappen en gewesten werden opgericht,

«... de woorden «bij de wet» (gebruiken), ... alleen die aangelegenheid willen uitsluiten uit de bevoegdheid van de uitvoerende macht zodat de bijzondere wetgever de gewesten de regeling van die aangelegenheid kan toekennen, mits zulks uitdrukkelijk en nauwkeurig gebeurt» ⁽¹¹⁾.

Geen enkele uitdrukkelijke en nauwkeurige bepaling kent aan de gewesten de bevoegdheid toe om regels vast te stellen i.v.m. het optreden van het Rekenhof bij de controle op de provincies. Artikel 50, § 2, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en de gewesten houdt een dergelijke machtiging immers slechts in ten aanzien van de begrotingen en de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten en van de instellingen van openbaar nut die ervan afhangen.

De organisatie van het Rekenhof zou voorts niet gekwalificeerd kunnen worden als een instrumentele bevoegdheid, die op een concurrerende wijze uitgeoefend zou kunnen worden door verscheidene wetgevers.

De (desbetreffende bepalingen van het voorontwerp) moeten derhalve worden weggelaten. Overigens mogen ook de bepalingen van de provinciewet die het toezicht door het Rekenhof regelen, niet opgeheven worden" ⁽¹²⁾.

Op grond van deze redenering moet de decreetgever de volgende bevoegdheden van het Rekenhof vrijwaren:

- de in artikel 66, § 2, van de provinciewet bedoelde bevoegdheid van het Rekenhof om jaarlijks advies te geven inzake het ontwerp van begroting voor het volgende dienstjaar en opmerkingen te formuleren bij de rekeningen over het vorige dienstjaar ⁽¹³⁾;
- de in artikel 112*bis* van de provinciewet bedoelde controlebevoegdheid van het Rekenhof betreffende de ontvangsten en uitgaven van de provincie;

⁽¹¹⁾ Arrest nr. 35/2003 van 25 maart 2003, overweging B.12.6.

⁽¹²⁾ R.v.St., afd. wetg., advies 35.831/VR/2V van 15 en 18 september 2003, voornoemd, opmerking 10 (vertaling).

⁽¹³⁾ Zie de artikelen 154 en 178 of 179 van het ontwerp.

- de in artikel 113^{octies}, tweede lid, van de provinciewet bedoelde bevoegdheid van het Rekenhof in het kader van het geven van rekening en verantwoording van het beheer inzake de in artikel 113^{octies}, eerste lid, a) tot h), bedoelde financiële taken van de provincieontvanger;
- de in artikel 113^{undecies} van de provinciewet bedoelde bevoegdheid van het Rekenhof bij gelegenheid van de ambtsneerlegging van de provincieontvanger ⁽¹⁴⁾;
- de in artikel 114, tweede lid, van de provinciewet bedoelde bevoegdheid van het Rekenhof inzake de ambtenaren aangesteld voor de bewaking, de bewaring of het gebruik van waren of materiaal aan de provincie toebehorend;
- de in artikel 114^{quater}, tweede lid, van de provinciewet bedoelde bevoegdheid van het Rekenhof inzake de bijzondere rekenplichtige bij de provinciebedrijven.

Een en ander heeft gevolgen voor de bepalingen van het ontwerp, in het bijzonder die van Titel IV (inzake planning en financieel beheer) en Titel V (inzake de provinciale externe verzelfstandiging). Die titels zullen grondig herwerkt moeten worden. Het behoort weliswaar tot de beleidsvrijheid van de stellers van het ontwerp om de ontworpen rechtsfiguren al dan niet te behouden, maar zij zullen in elk geval moeten preciseren waar en bij wie voortaan de verantwoordelijkheden rusten, waarop het Rekenhof tot nog toe en ook in de toekomst controle uitoefent, om vervolgens - onder verwijzing naar de bestaande federale regels - de bevoegdheid van het Rekenhof te vrijwaren.

16.2. In zijn voornoemde advies 35.831/VR/2V heeft de Raad van State het niet gehad over de mogelijkheid voor de gewesten om eventueel een beroep te doen op de impliciete bevoegdheden, bedoeld in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. In de memorie van toelichting bij het voorliggende ontwerp wordt dat artikel ingeroepen ter verantwoording van de uitbreiding van de jurisdictionele bevoegdheid van het Rekenhof.

⁽¹⁴⁾ Zie artikel 176 van het ontwerp.

Het staat aan de stellers van het ontwerp om, in voorkomend geval, ook voor de beperking van de niet-jurisdictionele bevoegdheid van het Rekenhof het beroep op de impliciete bevoegdheden te verantwoorden.

Artikel 157

17. In het eerste lid is sprake zowel van "kosten" als van "uitgaven". Gevraagd of er een verschil bestaat tussen deze twee begrippen, heeft de gemachtigde van de regering het volgende verklaard:

"(In) de tekst van het voorontwerp (worden) de begrippen «kosten» (en) «uitgaven» ... zoveel mogelijk naast elkaar en samen gebruikt. In artikel 157 is dit niet consequent gebeurd.

De tekst van (artikel 157, eerste lid) moet daarom als volgt aangepast worden:

«De provincieraad neemt in het budget alle verwachte kosten en uitgaven op, met inbegrip van die welke door de wetten en de decreten aan de provincie zijn opgelegd, de kosten en uitgaven die het gevolg zijn van rechterlijke beslissingen, en de kosten en uitgaven die vereist zijn voor de werking van het provinciebestuur, inclusief voorzieningen.»."

Ook in de inleidende zin van het tweede lid moet het woord "kosten" dan vervangen worden door "kosten en uitgaven".

18. In het genoemde advies 35.831/VR/2V heeft de Raad van State erop gewezen dat de pensioenstelsels van het personeel en de mandatarissen van de lokale besturen op grond van artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 1°, vijfde streepje, tot de bevoegdheid van de federale besturen zijn blijven behoren. Volgens dat advies vloeit hieruit voort dat een gewest niet bevoegd is om te bepalen dat de uitgaven die met de pensioenen van het personeel en de mandatarissen verband houden, in de uitgavenbegroting moeten worden opgenomen. Het gewest kan de desbetreffende bepalingen van de provinciewet (artikel 69, 1° en 14°) ook niet opheffen ⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁵⁾ R.v.St., afd. wetg., advies 35.831/VR/2V van 15 en 18 september 2003, voornoemd, opmerking 8.

Willen de stellers van het ontwerp in artikel 157, tweede lid, de federaal opgelegde verplichting in herinnering brengen, dan dient in artikel 157, tweede lid, 1° en 10°, een uitdrukkelijke verwijzing te worden ingevoegd naar artikel 69, 1° en 14°, van de provinciewet. Men schrijve dan:

- in 1°: "de salarissen van de provinciedirecteur en van de leden van de bestendige deputatie; overeenkomstig artikel 69, 1°, van de Provinciewet, hun rust- en overlevingspensioenen; in voorkomend geval, ...";
- in 10°: "overeenkomstig artikel 69, 14°, van de Provinciewet, de pensioenen van ...".

19. In dezelfde gedachtegang moet geoordeeld worden dat een gewest niet bevoegd is om te bepalen dat de uitgaven die verband houden met de gerechtsgebouwen en met het opmaken van de lijsten van gezworenen, in de uitgavenbegroting moeten worden opgenomen. Het opleggen van verplichtingen terzake behoort immers tot de federale bevoegdheid inzake de rechterlijke organisatie. Het gewest kan de desbetreffende bepalingen van de provinciewet (artikel 69, 2° en 8°) ook niet opheffen.

Hetzelfde geldt i.v.m. de uitgaven die verband houden met de burgerlijke stand. Uit artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 1°, tweede streepje, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 blijkt immers dat de regeling vervat in artikel 70, 8°, van de provinciewet, waarbij de helft van de kosten van de tienjaarlijkse tabellen van de burgerlijke stand ten laste van de Staat wordt gelegd, tot de bevoegdheid van de federale overheid is blijven behoren. Een gewest, dat onbevoegd is om dat artikel 70, 8°, te wijzigen of op te heffen, kan dan ook niet bepalen dat de bedoelde kosten in de algemene uitgavenbegroting moeten worden opgenomen, en het kan de desbetreffende bepaling van de provinciewet (artikel 69, 12°) evenmin opheffen.

Willen de stellers van het ontwerp in artikel 157, tweede lid, de federaal opgelegde verplichtingen in herinnering brengen, dan dient in artikel 157, tweede lid, 2°, 4° en 8°, een uitdrukkelijke verwijzing te worden ingevoegd naar artikel 69, 2°, 8° en 12°, van de provinciewet.

Men schrijve dan:

- in 2°: "overeenkomstig artikel 69, 2°, van de Provinciewet, de huurgelden en de kosten, ...";
- in 4°: "overeenkomstig artikel 69, 8°, van de Provinciewet, de kosten ...";
- in 8°: "overeenkomstig artikel 69, 12°, van de Provinciewet, de helft van de kosten, ...".

20. In artikel 157, derde lid, is enkel sprake van "opbrengsten", niet van "ontvangsten". Gevraagd of deze woordkeuze gewild is, heeft de gemachtigde van de regering geantwoord dat in de tekst van het ontwerp de begrippen "opbrengsten" en "ontvangsten" zoveel mogelijk naast elkaar en samen worden gebruikt, maar dat dit in artikel 157 blijkbaar niet het geval is. De gemachtigde stelt voor om het woord "opbrengsten" te vervangen door "opbrengsten en ontvangsten".

Artikel 167

21. Met betrekking tot dit artikel heeft de gemachtigde van de regering verklaard dat twee tekstcorrecties aangebracht moeten worden, overeenkomstig hetgeen inmiddels is gebeurd met het voorontwerp van gemeentedecreet:

- in paragraaf 1, tweede lid, vierde volzin, moeten de woorden "De bewijsstukken van de betaling" worden vervangen door "De op de kasprovisie gedane uitgaven";
- in paragraaf 3, in fine, moeten de woorden "en na advies van de provinciale auditor" worden weggelaten.

Artikel 182

22. Gelet op de wijze waarop de inleidende zin van artikel 117, § 1, eerste lid, is geredigeerd, dient de inleidende zin van artikel 182, § 1, eerste lid, allicht te worden geredigeerd als volgt: "Onverminderd haar bevoegdheden bedoeld in de artikelen 259 en 260, schorst de Vlaamse regering ..." ⁽¹⁶⁾.

Artikel 186

23. In paragraaf 2 moeten de woorden "welbepaalde taken van gemeentelijk belang" vervangen worden door "welbepaalde taken, bedoeld in artikel 2, eerste lid". De gemachtigde van de regering is het hiermee eens.

Artikelen 213 tot 228

24. De artikelen 213 tot 228 van het ontwerp hebben betrekking op de provinciale volksraadpleging.

In het genoemde advies 35.831/VR/2V van 15 en 18 september 2003 heeft de Raad van State i.v.m. de bevoegdheid voor het regelen van die aangelegenheid het volgende opgemerkt:

"(...) Het overnemen van (de bepalingen van de artikelen 140-1 tot 140-12 van de provinciewet, die betrekking hebben op de provinciale volksraadpleging) in een decreet, geeft ... aanleiding tot een dubbele interpretatiemoeilijkheid.

Enerzijds heeft artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen aan de gewesten de bevoegdheid toegekend inzake de samenstelling, de organisatie, de bevoegdheid en de werking van de provinciale en gemeentelijke instellingen, onder voorbehoud van uitzonderingen die voortvloeien hetzij uit de artikelen 41 en 162 van de Grondwet, hetzij uit die bepaling van de bijzondere wet.

⁽¹⁶⁾ Rdpl. R.v.St., afd. wetg., advies 34.480/3 van 7 juli 2003 over een voorontwerp van gemeentedecreet, opmerking 124 juncto opmerking 102.

Steunend op het feit dat het, onder voorbehoud van de uitdrukkelijk bepaalde uitzonderingen, de volledige organieke wetgeving inzake de gemeenten en de provincies is, welke is toevertrouwd aan de gewesten ⁽¹⁷⁾, luidt een eerste interpretatie dat de bevoegdheid inzake de gemeentelijke en provinciale volksraadpleging door de voornoemde bepaling van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 wel degelijk overgeheveld is naar de gewesten ⁽¹⁸⁾. Volgens deze eerste interpretatie kan de herziening, op 12 maart 1999, van artikel 41 van de Grondwet, teneinde er in het vijfde lid de gemeentelijke en provinciale volksraadpleging te regelen, niet geacht worden de bedoeling gehad te hebben om van de volksraadpleging, zowel op het provinciale als op het gemeentelijke niveau, een aangelegenheid op zich te maken, maar beoogde die herziening het in de toekomst wel mogelijk te maken voor de bevoegde wetgever om de gemeenten en de provincies te verplichten om een volksraadpleging te organiseren als een bepaald aantal inwoners of burgers daarom vroegen ⁽¹⁹⁾.

Steunend daarentegen op de datum waarop artikel 41 van de Grondwet is herzien, op artikel 19, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, zoals gewijzigd bij de bijzondere wet van 13 juli 2001, op het arrest nr. 35/2003 van het

⁽¹⁷⁾ Zie de verklaring van de Vice-Eerste Minister en Minister van Buitenlandse Zaken in die zin (Parl. St., Senaat, 2000-01, nr. 2-709/7, p. 9).

⁽¹⁸⁾ Zie aldus advies 34.480/3 van 7 juli 2003 over een voorontwerp van gemeentedecreet, waarin eraan herinnerd wordt dat tijdens de parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet van 13 juli 2001 houdende overdracht van diverse bevoegdheden aan de gewesten en de gemeenschappen uitdrukkelijk verwezen is naar de wetgeving m.b.t. de gemeentelijke volksraadpleging (Parl. St., Senaat, 2000-01, nr. 2-709/1, p. 9 (memorie van toelichting); Parl. St., Senaat, 2000-01, nr. 2-709/7, p. 9 (verklaring van de Vice-Eerste Minister en Minister van Buitenlandse Zaken)). In die interpretatie kan het ontbreken van een verwijzing, tijdens de parlementaire voorbereiding, naar de wetgeving betreffende de provinciale volksraadpleging niet beschouwd worden als een onoverkomelijke hindernis, nu deze aangelegenheid wordt beschouwd als een integraal onderdeel van de organieke wetgeving inzake provincies.

⁽¹⁹⁾ In dit verband moet opgemerkt worden:

- dat de aangelegenheid van de volksraadpleging reeds vóór de herziening van de Grondwet het voorwerp uitmaakte van bepalingen die waren ingevoegd zowel in de Nieuwe Gemeentewet (artikelen 318 tot 323) als in de provinciewet (artikelen 140-1 tot 140-6), maar dan, overeenkomstig verscheidene overeenstemmende adviezen van de afdeling wetgeving van de Raad van State in die zin, onder de vorm van een loutere mogelijkheid geboden aan de gemeenten en de provincies;
- en dat ten gevolge van de aanneming door de Kamer van bepalingen die ertoe strekten zowel de gemeenteraad (Parl. St., Kamer, 1997-98, nr. 49-1174/16) als de provincieraad (Parl. St., Kamer, 1997-98, nr. 49-1175/17) te verplichten tot het houden van een volksraadpleging, op initiatief van een bepaald aantal inwoners of burgers, een herziening van artikel 41 van de Grondwet - terecht - als noodzakelijk werd beschouwd.

Arbitragehof van 25 maart 2003 ⁽²⁰⁾, evenals op de recente verklaring tot herziening van de Grondwet ⁽²¹⁾, die o.m. betrekking heeft op artikel 41 van de Grondwet, bestaat een tweede interpretatie van de ter zake relevante bepalingen erin dat de aangelegenheid van de lokale volksraadpleging, zowel gemeentelijke als provinciale, niet opgevat kan worden als een eenvoudig aspect van de organieke wetgeving inzake provincies en gemeenten, maar wel als een aangelegenheid op zich ⁽²²⁾, welke dus niet uitdrukkelijk aan de gewesten is overgedragen ten gevolge van de bijzondere wet van 13 juli 2001. De gewesten zijn bijgevolg niet bevoegd om deze aangelegenheid te regelen, en aanwijzingen in tegengestelde zin in de parlementaire voorbereiding kunnen niet opwegen tegen de tekst zelf van de bijzondere wet ⁽²³⁾ ⁽²⁴⁾.

Anderzijds zou, in de veronderstelling dat een uitdrukkelijke bepaling van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 de gewesten wel degelijk bevoegd gemaakt zou hebben voor deze aangelegenheid, nog de vraag rijzen naar de grondwettelijkheid van een dergelijke bepaling, in het licht van artikel 41 van de Grondwet.

⁽²⁰⁾ Zie in het bijzonder overweging B.12.6.

⁽²¹⁾ Belgisch Staatsblad van 10 april 2003, 2de uitg.

⁽²²⁾ Tot staving van die interpretatie zou verwezen kunnen worden naar de parlementaire voorbereiding van de herziening van de Grondwet, waaruit lijkt te volgen dat de volksraadpleging een aangelegenheid is die, zoals het bindend referendum, de actieve participatie van de burgers aan het politieke en sociale leven van het land betreft en waarvan de invoering op gemeentelijk en provinciaal vlak in de Grondwet slechts een eerste, noodzakelijke stap in die zin is geweest (Parl. St., Kamer, 1996-97, nr. 49-1177/1, p. 2; Parl. St., Kamer, 1996-97, nr. 49-1177/3, p. 2). Tijdens diezelfde parlementaire voorbereiding is eveneens opgemerkt dat deze aangelegenheid een band vertoonde met de procedure tot herziening van de Grondwet waardoor de invoering van een volksraadpleging op gewestelijk niveau mogelijk zou worden gemaakt (Parl. St., Kamer, 1996-97, nr. 49-1177/3, p. 2).

⁽²³⁾ Zie aldus Y. SACREAS, "De gewestelijke bevoegdheden inzake de ondergeschikte besturen: een algemeen overzicht", in A. ALLEN (ed.), *De vijfde staatshervorming van 2001*, Brugge, die Keure, 2002, p. 73, nr. 16; C. VAN VYVE en I. VOS, "Knelpunten bij de tenuitvoerlegging van de gewestelijke bevoegdheden inzake de ondergeschikte besturen", in A. ALLEN (ed.), op. cit., p. 95, nrs. 37 tot 44; D. DEOM en B. LOMBAERT, "L'autonomie et le financement des provinces et des communes", A.P.T., 2002, p. 175, nr. 9; H. SIMONART, "La régionalisation du droit organique des provinces et des communes: considérations de fond et de méthode", A.P.T., 2002, p. 215, nr. 7.

⁽²⁴⁾ Vgl. advies 32.153/VR/2V/1V van 4 september 2001 over een wetsvoorstel betreffende de uitbreiding van het gemeentelijk stemrecht en het recht om verkozen te worden tot de niet-Europese onderdanen die in België verblijven (Parl. St., Senaat, 2000-01, nr. 2-548/2).

Volgens een eerste interpretatie, die steunt op het voornoemde arrest nr. 35/2003 van het Arbitragehof van 25 maart 2003 ⁽²⁵⁾, zou een dergelijke bepaling ongrondwettig zijn, op grond dat artikel 41, vijfde lid, in 1999 is ingevoegd en dat het woord «wet» waarvan sprake in dat lid uitdrukkelijk aan de federale wetgever de bevoegdheid heeft voorbehouden om «de nadere uitwerking en de organisatie van de volksraadpleging» op gemeentelijk en provinciaal vlak te regelen ⁽²⁶⁾. Enkel een uitdrukkelijke herziening van artikel 41 van de Grondwet zou er bijgevolg toe kunnen leiden dat de uitdrukkelijke bepaling van de bijzondere wet in overeenstemming is met de Grondwet.

Het voornoemde arrest van het Arbitragehof laat echter niet toe om een tweede interpretatie uit te sluiten, volgens welke het Arbitragehof, in de hypothese dat het ertoe gebracht zou worden om zich over de kwestie uit te spreken:

- enerzijds, zou kunnen verwijzen naar de werkelijke bedoeling van de grondwetgever, toen deze overging tot de herziening van artikel 41 van de Grondwet, zijnde het voorbehouden aan de wetgevende macht, welke ook, van de bevoegdheid om de gemeenten en de provincies in bepaalde gevallen te dwingen tot het organiseren van een volksraadpleging waarvan de resultaten hen dus niet zouden binden;
- anderzijds, zou kunnen overwegen dat het mogelijk is om af te wijken van artikel 19 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bij een andere uitdrukkelijke, daarmee strijdige bepaling van dezelfde bijzondere wet, zijnde artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 1°.

De vraag of het gewest al dan niet bevoegd is om bepalingen aan te nemen i.v.m. de provinciale volksraadpleging is dus dubbel betwist, zodat de juridische basis waarop het voorontwerp van decreet steunt, broos is. Bij gebreke van een arrest van het Arbitragehof dat zich reeds over de vraag zou hebben uitgesproken, kan enkel een uitdrukkelijke herziening in die zin van artikel 41 van de Grondwet de betwisting uit de weg ruimen ⁽²⁷⁾. Het is dan ook voorzichtig om de (desbetreffende artikelen van het voorontwerp) pas aan te nemen, zoals de memorie van toelichting bij het voorontwerp het lijkt aan te geven, na deze grondwets-herziening" ⁽²⁸⁾.

⁽²⁵⁾ Overweging B.12.

⁽²⁶⁾ Zie aldus Y. SACREAS, op. cit.; C. VAN VYVE en I. VOS, op. cit.; H. SIMONART, op. cit.; F. DELPÉRÉE, "La nouvelle configuration de la Belgique", J.T., 2001, p. 603, noot 22.

⁽²⁷⁾ Artikel 41, vijfde lid, tweede volzin, van de Grondwet is opgenomen in de verklaring tot herziening van de Grondwet (Belgisch Staatsblad van 10 april 2003, 2de uitg.), "om de gewesten toe te laten de modaliteiten te regelen voor de organisatie van de volksraadpleging in de aangelegenheden van gemeentelijk of provinciaal belang" (Parl. St., Senaat, 2002-03, nr. 2-1549/1).

⁽²⁸⁾ R.v.St., afd. wetg., advies 35.831/VR/2V van 15 en 18 september 2003, voornoemd, opmerking 1 (vertaling).

Deze opmerking geldt, mutatis mutandis, ook voor de artikelen 213 tot 228 van het thans voorliggende ontwerp.

Artikel 230

25. In fine van de eerste volzin dient het woord "gemeenteraad" vervangen te worden door "provincieraad".

Artikel 241

26. In het eerste lid moet de verwijzing naar "artikel 260, laatste lid", vervangen worden door een verwijzing naar "artikel 260, vierde lid".

Artikel 251

27. In het voornoemde advies 35.831/VR/2V van 15 en 18 september 2003 heeft de Raad van State m.b.t. een soortgelijke bepaling het volgende opgemerkt:

"Deze bepaling is slechts aanvaardbaar in de mate dat de kiesomschrijvingen waarnaar verwezen wordt, betrekking hebben op aangelegenheden waarvoor het Waalse Gewest bevoegd is. Het komt aan deze laatste immers niet toe om voor te schrijven dat de provincieraad geraadpleegd moet worden m.b.t. territoriale indelingen waartoe beslist wordt in aangelegenheden die niet tot (de) bevoegdheid (van het Gewest) behoren" ⁽²⁹⁾.

Deze opmerking geldt, mutatis mutandis, ook voor artikel 251 van het thans voorliggende ontwerp.

⁽²⁹⁾ R.v.St., afd. wetg., advies 35.831/VR/2V van 15 en 18 september 2003, voornoemd, opmerking bij artikel 52 (vertaling).
Men denke bijvoorbeeld aan de indeling van de provincies in gerechtelijke omschrijvingen.

Artikel 259

28. In paragraaf 1, tweede lid, wordt o.m. verwezen naar de artikelen "181 en 260, § 1, eerste lid". Die verwijzingen berusten kennelijk op een vergissing. Het is allicht de bedoeling om te verwijzen naar artikel 182 en naar het eerste lid van artikel 259, § 1, zelf.

Artikel 262

29. Deze bepaling bevat een regeling i.v.m. de termijn om een beroep in te stellen bij de Raad van State.

In verband met een soortgelijke bepaling heeft de Raad van State in advies 34.480/3 van 7 juli 2003 over een voorontwerp van gemeentedecreet het volgende opgemerkt:

"Het staat niet aan de gewesten om zich in te laten met de vereisten voor de ontvankelijkheid van een beroep bij de Raad van State. Indien de stellers van het ontwerp menen dat zij voor de ontworpen bepaling steun kunnen vinden in artikel 10 (van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen) (impliciete bevoegdheid), dienen zij daarvoor in de memorie van toelichting een verantwoording te geven" ⁽³⁰⁾.

De memorie van toelichting bij het thans voorliggende ontwerp bevat een dergelijke verantwoording. Die verantwoording kan de Raad van State echter niet overtuigen. In de memorie wordt weliswaar uiteengezet dat de ontworpen regeling slechts de neerslag vormt van de bestaande rechtspraak van de Raad van State. Dit neemt niet weg dat de beginselen die gehuldigd worden in die rechtspraak zich niet lenen tot een gedifferentieerde regeling, zodat problemen kunnen ontstaan in geval van een eventuele wijziging van die rechtspraak.

⁽³⁰⁾ R.v.St., afd. wetg., advies 34.480/3 van 7 juli 2003 over een voorontwerp van gemeentedecreet, opmerking 168.

Artikel 265

30. Dit artikel voorziet in de opheffing van een reeks artikelen van de provinciewet. Bij de hiernavolgende onderdelen van dit artikel moeten de volgende opmerkingen gemaakt worden:

- 5°: de Vlaamse decreetgever is niet bevoegd om artikel 4, vijfde lid, van de provinciewet op te heffen (artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 1°, vijfde streepje, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980);
- 32°: de Vlaamse decreetgever is niet bevoegd om artikel 66, § 2, van de provinciewet op te heffen, in zoverre daarin sprake is van het advies van het Rekenhof (zie hiervóór, opmerking 16.1);
- 35°: de Vlaamse decreetgever is niet bevoegd:
 - om artikel 69, 1°, van de provinciewet op te heffen, in zoverre die bepaling betrekking heeft op de pensioenen (zie hiervóór, opmerking 18);
 - om artikel 69, 2°, van de provinciewet op te heffen (zie hiervóór, opmerking 19);
 - om artikel 69, 3°, van de provinciewet op te heffen (artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 1°, vierde streepje, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980);
 - om artikel 69, 8°, van de provinciewet op te heffen (zie hiervóór, opmerking 19);
 - om artikel 69, 12°, van de provinciewet op te heffen (zie hiervóór, opmerking 19);
 - om artikel 69, 14°, van de provinciewet op te heffen (zie hiervóór, opmerking 18);
 - om artikel 69, 22°, van de provinciewet op te heffen (de aangelegenheid is niet begrepen in de bevoegdheid bedoeld in artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980);

- 68°: de Vlaamse decreetgever is niet bevoegd om artikel 112*bis* van de provinciewet op te heffen (zie hiervóór, opmerking 16.1);
- 76°: de Vlaamse decreetgever is niet bevoegd om artikel 113*octies*, tweede lid, van de provinciewet op te heffen (zie hiervóór, opmerking 16.1);
- 79°: de Vlaamse decreetgever is niet bevoegd om artikel 113*undecies* van de provinciewet op te heffen, in zoverre daarin sprake is van de voorlegging van de eindrekening aan het Rekenhof (zie hiervóór, opmerking 16.1);
- 80°: de Vlaamse decreetgever is niet bevoegd om artikel 114, tweede lid, van de provinciewet op te heffen, in zoverre daarin sprake is van de rekening en verantwoording aan het Rekenhof (zie hiervóór, opmerking 16.1);
- 83°: de Vlaamse decreetgever is niet bevoegd om artikel 114*quater*, tweede lid, van de provinciewet op te heffen, in zoverre daarin sprake is van de rekening en verantwoording aan het Rekenhof (zie hiervóór, opmerking 16.1);
- 108°: de Vlaamse decreetgever is niet bevoegd om artikel 133 van de provinciewet op te heffen (artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 1°, vierde streepje, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980);
- 110°: de Vlaamse decreetgever is niet bevoegd om artikel 136 van de provinciewet op te heffen (artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 1°, vierde streepje, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980);
- 111°: de Vlaamse decreetgever is niet bevoegd om artikel 139*bis* van de provinciewet op te heffen, in zoverre de daarin bedoelde bevoegdheden en opdrachten van de gouverneur betrekking hebben op de politie (zie hiervóór, opmerking 11);
- 113° tot 124°: het is betwist of de Vlaamse decreetgever bevoegd is om de artikelen 140-1 tot 140-12 van de provinciewet op te heffen (zie hiervóór, opmerking 24).

De kamer was samengesteld uit

de Heren	W. DEROOVER,	eerste voorzitter,
	D. ALBRECHT, P. LEMMENS,	staatsraden,
	H. COUSY,	assessor van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	A.-M. GOOSSENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. B. WEEKERS, auditeur.

DE GRIFFIER,

DE EERSTE VOORZITTER,

A.-M. GOOSSENS

W. DEROOVER